Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 110. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го ЧЕРВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 12, 1956. No. 110. VOL. LXIII.

ПРЕЗИДЕНТ ТРИ ДНІ ПІСЛЯ ОПЕРАЦІЇ ВИКОНУЄ ДЕЯКІ ОБОВ'ЯЗКИ

ЛІКАРІ ТВЕРДЯТЬ, ЩО СТАН ВИДУЖУВАННЯ ПРЕЗИДЕНТА ДУЖЕ ДОБРИЙ; РЕСПУБЛІКАНЦІ ТВЕРДЯТЬ, ЩО НОВА НЕДУГА НЕ МАТИМЕ ВПЛИВУ НА КАНДИДАТУРУ АЙЗЕНГАВЕРА; БІЛИЙ ДІМ І ДЕМОКРАТИ МОВЧАТЬ В ЦІЙ СПРАВІ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер після операції в суботу 9-го червня в ранніх годинах — в неділю 10-го червня міг вже встати з ліжка та пройтися при допомозі санітарів 15 стіп до крісла і назад до ліжка. На кріслі Президент сидів 10 мінут. — Цей короткий рух зпричинив пацієнтові важкі болі, і він вже не бажав собі другий раз того дня вставати. Президент зарядив, щоб його помічники почали виконувати менш важливі урядові обов'язки вже в понеділок. В шпиталі перебуває головний дорадник Президента Шерман Адамс разом із іншими дорадниками Білого Дому. Сам Президент міг вже в третьому дні після операції виконувати деякі урядові обов'язки.— Важливіші урядові справи відкликано. І так у вівторок мала відбутися нарада Президента з визначними американцями, яку відкладено на пізніше. Досі немає жадної вістки з Білого Дому про те, який вплив матиме нова президентова недуга на його кандидатуру. Республіканці твердять, що Айзенгавер напевно буде кандидувати, бо нова його недуга не має впливу на стан здоров'я серця Президента, і така недуга могла б трапитися кожній особі. Демократи, з огляду на недугу Президента, ще не порушують цієї делікатної справи, але один демократичний член Конґресу заявив, що, на його думку, Президент міг би довше жити, коли б рішився не кандидувати другий раз. Стівенсон заявив, що тішиться з того, що Президент почувається добре після операції і молиться про його швидке видужання. Генерал майор Лiонард Д. Гітон, комендант військового шпиталю „Волтера Ріда", який оперував президента Айзенгавера, заявив в суботу ввечорі на пресовій конференції що „стан видужування Президентазидента щораз кращий, він проспав майже цілий день і немає жадних комплікацій". Лікарі передбачають, що Айзенгавер буде в шпиталі коло 15 днів, і зможе виконувати свої повні обов'язки через чотири-шість тижнів, а в ґольфа зможе грати вже в половині серпня. Температура Президента була нормальна, пульс — 82, тиснення крови 126 на 84, — що вважається за нормальне для цього віку. Генерал-майор Лiонард Д. Гітон повідомив пресу, що невідома причина запалення, яка довела до стиснення тонкої кишки при вході до грубої. При операції лікар прорізом зліквідував цю обструкцію, відтинаючи коло 10 цалів тонкої кишки, та залишаючи її в животі пацієнта, де її вхлоне організм. Секретар Білого Дому Гаґерті заявив, що не буде перерви в працях уряду. Пані Айзенгавер також відпочиває, бо перші дві ночі майже зовсім не спала, перебуваючи весь час в шпиталі коло хворого Президента. Ось хроніка другого занедужання Президента: Пацієнт почув перші болі в п'ятницю 8-го червня о год. 12:45 перед полуднем. Особистий його лікар генерал-майор д-р Говард МекСнайдер рекомендував пані Айзенгавер дати Президентові „молока з маґнезії". Коли болі не зменшувалися, д-р Снайдер прибув до Президента о год. 2 перед полуднем і залишився біля хворого. О год. 8:50 пересовий секретар Білого Дому Джеймс Гаґерті повідомив пресу, що Президент хворий на „ілейтіс" (запалення частини тонкої кишки „ілеум") і що пацієнт не відчуває жадних болів серця. О год. 1:25 по полудні Президента відвезли амбулянсом до військового шпиталю Волтера Ріда, куди на 10 мінут раніше виїхала пані Айзенгавер з сином майором Джаном. Лікарі досліджували стан недуги і на консиліюм, яке закінчилося в перших годинах в суботу 9-го червня лікарі вирішили, що конечна негайна операція хворого. Операція почалася 9-го червня о год. 2:59 перед полуднем, і в год. 4:55 лікарі повідомили, що операція вдалася, і пацієнта відвезли до його кімнати на першому поверсі в шпиталі (5:11 перед. пол.). Лікарські бюлетені повідомляли цілу суботу, що кілька годин, що стан пацієнта задовільний, він був в доброму настрої, і нарікав на жахливі болі в шлунку після того, як пробудився по операції. В неділю лікарські бюлетені рідше подавали до відома преси, в них також стверджувалося задовільне видужування Президента.

Міні проти відвідування СССР

Вашингтон. — Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні промовляв на закінченні шкільного року в Крайовій Поліційній Академії і заявився проти дальших відвідувань СССР та принимання російських гостей в цій країні, поки громадяни СССР не матимуть волі, відвідувати кожного, кого тільки захочуть. „Ми не можемо нічого від них навчитися, і не можемо їх нічого навчити, — казав Міні. Це відноситься і до найвищих військовиків та членів кабінету, як і до представників робітничих організацій". Ця заява Міні є критикою президента Айзенгавера, який на пресовій конференції сказав, що не противиться тому, щоб шеф штабу летунства генерал Натан Ф. Твайнінґ їхав до Москви на „День Авіяції". Міні заявив: „Для нас з американського світу праці, воля є не тільки ідеалом, але й загально признаним законом. І тому ми не можемо висилати делеґації до Москви, Пейпінґу, Варшави і Букарешту".

В АМЕРИЦІ

● **Трирічний хлопець** Ленні Вайс із Ню Парку, на Лонґ Айленді, сів до авта і проїхав ним 150 ярдів, аж поки не наїхав на інше авто. За пошкодження чужого авта його батьки мусять заплатити 200 долярів.

● **Апеляційний Суд ЗДА** у Вашинґтоні підтримав рішення державного департаменту, який відмовився видати неґритянському співакові Полові Робсові пашпорт на виїзд до Европи, мотивуючи це тим, що Робсон — комуніст.

● **Робітники фабрики „Дженерал Моторс"** у Ст. Луїсі відмовилися працювати разом із Вільямом Г. Голендом, який не хотів відповідати на конґресовій комісії, чи належить до Комуністичної партії. Голленда звільнено з фабрики за фальшування документів, в яких він не зазначив, що закінчив студії фізики у Вашинґтонському університеті. Комуністи наказують своїм людям, щоб вони не признавалися, що мають високу освіту.

● **Урядовці державного** департаменту переконані в тому, що в опублікованій цими днями секретній промові Хрущова на московському партійному з'їзді бракує ще коло 10,000 слів. Це — місце промови Хрущова, присвячене тому, як Сталін поводився в ділянці закордонної політики.

● **Комісія Способів і Медод** у Палаті Репрезентантів змінила своє давніше рішення, щоб від так званих „безкамерних" автових опон стягати під час купівлі на одного цента більший податок як від тих опон, які мають камери.

● **Державний секретар** Джан Фостер Доллес домагається, щоб Конґрес скасував заборону продавати надвишку харчів комуністичним країнам. Цю надвишку харчів можна було б виміновувати на стратегічні матеріяли в сателітних державах, але не в СССР.

Пресовий шеф Білого Дому Джеймс Гаґерті інформує учасників пресової конференції про стан здоров'я Президента.

ВОЛ. БАКАД — НОВИЙ КОМАНДАНТ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

9-та КОНВЕНЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ЗАСУДЖУЄ ТА ДОМАГАЄТЬСЯ АКЦІЇ ПРОТИ СОВЄТСЬКИХ ЗЛОЧИНІВ НАД УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ; ПРОФ. МЕННІНҐ, ВОЛ. ДЖУС І ВОЛ. БАКАД ВІДЗНАЧЕНІ ЗА ЗАСЛУГИ

Союзівка, Керґонксон. — Володимир Бакад, відомий і провідний діяч з молодшої американсько-української ґенерації, був обраний на крайового команданта Українсько-Американських Ветеранів на 9-ій конвенції цієї організації, що відбулася впродовж минулої п'ятниці, суботи і неділі, 8, 9, і 10-го червня ц. р., на Союзівці, вакаційній оселі Українського Народного Союзу біля Керґонксон у Кетскильських горах. Конвенція цієї організації, що об'єднує бувших вояків американських збройних сил українського походження, ухвалила теж дві резолюції, засуджуючи комуно-московську окупацію України та рекомендуючи урядові і Конґресові ЗДА відповідну акцію для виясненя совєтських злочинів над українським народом та для протидіяння тим злочинам. Трьох громадян: — проф. Кларенс Меннінґ, п. Володимир Джус та п. Володимир Бакад були відзначені спеціяльними грамотавми за заслуги для української справи та для ветеранів. Конвенцію, в якій взяло участь кругло 150 делеґатів і гостей відкрив і нею проводив дотеперішній крайовий командант упродовж двох каденцій, п. Олександер Прончак. Із звітів виходило, що ця ветеранська організація нараховує тепер 11 активних постів із загальною кількістю 550 членів. В останніх роках Українсько-Американські Ветерани виявляють виразну тенденцію дальшого поважного росту, можливості для якого є дуже великі, коли зважити, що в Америці є приблизно 150,000 осіб українського походження, які служили в американських збройних силах та брали участь у боротьбі за волю своєї країни на всіх побоєвищах світу під час першої і другої світових та останньої корейської воєн. — Для дальшого росту і розвитку організації винесла конвенція ряд ухвал, включно із деякими доповненнями статуту. УАВетерани встановили теж три відзначення, які признають за спеціяльні заслуги для української справи та їхньої організації. Цьогорічне відзначення для заслуженого для української справи не-українця одержав проф. Кларенс А. Маннінґ за його твори на українські теми, відзначення для українця, але неветерана одержав п. Володимир Джус, фундатор Українського Інституту Америки, а відзначення для українця-ветерана признано новообраному командантові п. Володимирові Бакадові за його працю для ветеранів на пості голови ветеранського добродійного фонду. Відзначення у формі опеціяльних грамот роздано під час бенкету, що відбувся в гостинниці Союзівки в суботу ввечорі. Головними промовцями на цьому бенкеті, були проф. Кларенс А. Меннінґ та п. Д. Галичин, голова УНСоюзу, товстмаєром якого був. п. Т. Дармограй. Від імені господарів Союзівки, УНСоюзу, вітав конвенцію адв. Михайло Пізнак, заст. голови УНСоюзу та сам ветеран і член УАВ. До ряду полагоджених на конвенції справ належить і остаточне встановлення уніформів та відзнак. Уніформи, що своєю формою відповідають уніформам Американської Армії, будуть синьої краски з жовтими обшивками. В результаті конвенції обрано нову крайову команду в такому складі: Володимир Бакад — крайовий командант; Еміль Сеньків — старший заступник і Антін Кучер — молодший заступник крайового команданта; Степан Берчук — ад'ютант; Василь Кредєнсор — фінасовий старшина; Сильвестер Панасовський — квартирмайстер; Юрій Волинець — суддя-адвокат; Франк Молеський — літописець і Йосип Лопушанський — капелян. Конвенцію закінчено військовою формальністю заприсяження новообраної команди новообраного команданта і відданням почести американському, українському і ветеранському прапорам.

Біля Шепетівки був бій між українськими повстанцями і совєтськими військами

Відень. — У Відні одержано інформації, про що загально подавала вже „Свобода", що українські повстанці вивели з рейок совєтський військовий поїзд, спричиняючи смерть багатьох совєтських вояків і вбиваючи чимало з них в бою, що відбувся на місці залізничої аварії. Згідно з повідомленнями, одержаними у Відні, цей напад на поїзд зробили українські повстанці дня 20 травня ц. р., біля Шепетівки на Волині, на головній залізничій лінії, що зв'язує Львів і Київ. Негайно після нападу з'єднання червоної армії і військ МВД оточили в околиці Шепетівки велику групу озброєних українців. В рушничному і кулеметному бою, що почався між оточеними українськими націоналістами і совєтськими військами, згинуло багато совєтських вояків. Повстанці, захопивши велику скількість зброї й амуніції, зникли в довколишніх лісах. У зв'язку з цим повідомленням, европейська й американська преса пригадує, що Львів і Київ були центрами української збройної боротьби з совєтськими реґулярними військами під час другої світової війни і в дальших роках після неї.

УРЯД ВИСТУПАЄ В ОБОРОНІ ШАНТАЖОВАНИХ СОВЄТСЬКИМИ АҐЕНТАМИ ІМІҐРАНТІВ

КОМІШЕНЕР ІМІҐРАЦІЇ ЗАПЕВНЯЄ, ЩО НІКОМУ НЕ ГРОЗИТЬ ДЕПОРТАЦІЯ ЗА ПЕРЕКРУЧЕНІ ДАНІ В ІМІҐРАЦІЙНИХ ДОКУМЕНТАХ ДЛЯ ОХОРОНИ ПЕРЕД РЕПАТРІЯЦІЄЮ; ЗАПОВІДАЄ ВІДПОВІДНИЙ ЗАКОН ТА ЗАОХОЧУЄ ДО НАТУРАЛІЗАЦІЇ

Вашингтон. — Уряд свідомий того, що тисячі нових іміґрантів в ЗДА стали предметом комуністичної пропаґанди за поворотом „на родіну", при чому одним з головних арґументів тієї підступної акції є шантаж і застрашування іміґрантів, що вони будуть депортовані з Америки наслідком невірних персональних даних, поданих при своєму оформлюванні на виїзд до Америки в Европі. Проти тієї пропаґандивної кампанії комуністів Уряд Іміґрації приймає рішучі заходи і передусім виясняє, що втікачам з-поза залізної заслони, які в Европі подали були невірні дані про своє прізвище, походження та місце народження, не грозить депортація, якщо така фальсифікація була зроблена з остраху перед примусовою депортацією на основі договорення з большевиками в Ялтинському пакті. Всі такі нові іміґранти зможуть спокійно старатися за громадянство. Таке заявив ген. Дж. Т. Свінґ, комішенер Іміґрації. Він ствердив, що на кругло 300,000 осіб, які прибули до ЗДА за іміґраційним законом ДП-Акт, є до 15,000 таких, які подали невірні персональні дані про себе, щоб охоронити себе від примусової репатріяції чи своїх свояків від репресій. Совєтська пропаґанда використовує тепер цю обставину для застрашування тих колишніх втікачів з-поза залізної заслони, що їм ніби то грозить депортація. Ген. Дж. М. Свінґ рішуче заперечує цьому. Щоб давати таким іміґрантам відповідні інформації і протидіяти ворожому натискові на них, заведено в 32 окружних іміґраційних урядах безперервну телефонічну службу, яка триває по 24 години впродовж семи днів тижня. „Комішенер сподівається, що прийнятий Палатою Репрезентантів законопроєкт, який має виключити будь-яке непорозуміння щодо втікачів, які отримали візу за їх фальшивим зізнанням, перейде через Сенат і стане законом ще в цьому році". „Ген. Свінґ заявив — говорить вістка з Вашинґтону з 9-го червня ц. р., що багато осіб з-посеред кількох тисяч втікачів є „залякані" й не зголошуються за громадянськими документами з остраху, що вони можуть попасти в халепу з уваги на фальсифікацію при отриманні візи. Він сказав, що плянується якнайширше подати до відома правдиве становище Служби Іміґрації в справі таких фальсифікацій при отриманні візи". У згаданому законопроєкті говориться, що приписи про депортацію чужинців за те, що вони пофальшували дані при одержуванні візи, „не стосуються до чужинців, що прибули в часі між 22 грудня 1945 і 1 листопада 1954 . . ., які подали невірно своє місце народження, ідентичність або замешкання", якщо такий чужинець переконає ґенерального прокуратора, що переведено фальсифікацію, щоб оминути репатріяцію, а не щоб обійти іміґраційний закон.

Маніфестація проти совєтських „церковників" у Филаделфії

Филаделфія. — Минулої п'ятниці 8 червня, згідно з програмою своєї десятиденної поїздки по З'єдинених Державах Америки, прибули до Филаделфії совєтські „церковники" із так званим митрополитом Ніколаєм у проводі. Навчені сумним досвідом в Ню Йорку і Гартфорді, ці совєтські пропаґандисти у ризах прибули вночі на місцеве летовище і зустріли їх лише поліція іпредставники Національної Ради Церков, яка спонзорує їх поїздку по ЗДА. Це дало притоку ранішній пресі у Филаделфії писати, що совєтські „церковники" були зустрінуті спокійно. Та демонстрація проти приїзду цих вислужників совєтського режиму, який криваво зліквідував релігію і всі прояви релігійного і церковного життя, відбулась під час найбільш урочистої церемонії в Палаті Незалежности, коли московські висланники прийшли оглянути славетний Дзвін Свободи. На їх „привітання" прибули сотні демонстрантів: тут роджених американців, як теж і американців українського, литовського, латинського походження. Демонстранти несли понад сто транспарентів із написами, які подавали, що совєтські духовники — це аґенти совєтської тайної поліції і перестерігали загал перед поганими наслідками їхніх відвідин. Демонстранти роздавали всім перехожим резолюцію американського Конґресу ч. Г. Рес. 482 про протихристиянський терор комуністів в Україні, яку подав конґресмен Додд. Сильні відділи міської і стейтової поліції створили кордон, коли урядові лімузини привезли совєтських висланників, яких проводжав голова Національної Ради Церков єпископ Блейк. Демонстранти зустріли приїжджих вигуками: „совєтські шпіони", „вислужники МВД" і ін., виявляючи цим глибоке невдоволення з приїзду совєтських представників урядових, т. зв., церковних властей. На прибувших посипались летучки із згаданою резолюцією Додда, за що поліція притримала двох українських демонстрантів, яких після закінчення візити звільнено. Демонстрація була проведена у великому порядку. Українські демонстранти несли транспаренти, які говорили про переслідування і винищення українських Церков, Православної і Католицької разом із цілою ієрархією. Дівчата були вбрані в народні строї, що підкреслила теж місцева преса з такими великими щоденниками, як „Филаделфія Інкваюрер", „Івнінґ Болетин", і „Дейлі Нюз". Вся преса присвятила повні колюмни на першій сторінці цій демонстрації, поміщуючи багато фотознімок. Демонстрація зробила своє: вона донесла до широкого американського загалу осторогу проти приймання совєтських гостей навіть у церковних ризах, бо під цими ризами вкриті хитрі і неперебірливі совєтські аґенти.

● **Бувший румунський король** Михайло відвідав ньюйоркського губернатора Аверелла Гаррімана, який тепер після операції відпочиває в своєму мешканні в Ню Йорку. Гарриман заявив, що це була чисто приватна візита.

● **Східній Берлін** відстав від західнього у відбудові міста на три роки — твердять американські часописи. Вони порівнюють життя в обох частинах колишньої столиці Німеччини і стверджують величезну між ними різницю — таку саму, яка існує між країнами під совєтським володінням і на вільному Заході.

В АРҐЕНТИНІ ЗДУШЕНО ПЕРОНІВСЬКУ КОНТР-РЕВОЛЮЦІЮ

ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ ВИЙНЯТКОВОГО СТАНУ РОЗСТРІЛЯНО 40 ОСІБ, ЗАПОВІДАЮТЬ ДАЛЬШІ ЕКЗЕКУЦІЇ

Буенос Айрес. — Тимчасовий уряд ген. Арамбуру здусив першу поважну спробу перонівської контрреволюції, що поставила собі завданням усунути теперішній уряд і встановити знову режим ген. Перона. Перонівська революта почалася вночі з 9 на 10 червня і тривала не цілих дванадцять години. Одержавши перші вістки про збройні виступи пероністів, уряд ген. Арамбуру проголосив негайно вийнятковий стан, на підставі якого розстріляно на місці 40 учасників революти. Ув'язнено велику скількість осіб і мають відбутися дальші екзекуції. В офіційних повідомленнях не згадується, скільки пероністів і скільки вояків згинуло в боях. Пляни революти були відомі летунській розвідці і військові чинники характеризують її як сміливу, але слабо підготовану операцію. Револьта почалася в чотирьох місцевостях Арґентини, але пройшла з деяким успіхом тільки в двох містах у Санта Роза, 375 миль на південний захід від Буенос Айресу, столиці провінції Ля Пампа, і в Ля Плята, 35 миль на південний схід від Буенос Айресу. Пероністи, захопивши ґарнізони в Санта Роза, подали в радіовому комунікаті, що їхніми провідниками є два колишні перонівські ґенерали. Цими генералами мали б бути ген. Рауль Танко, колишній киректор Найвищої Військової Колеґії і ген. Хуан Хозе Валле, колишній директор інженерних з'єднань армії. Обидвох їх усунено з армії після протиперонівської революції й обидва вони втекли недавно із місць свого конфінування. Після їх втечі уряд закликав їх піддатися, бо інакше вони будуть проголошені бунтівниками. Здушено перонівську револьту з допомогою літаків і військових з'єднань, що їх вислано проти пероністів за наказом адмірала Рохоса, заступника тимчасового президента ген. Арамбуру. В неділю о год. 11 перед полуднем адм. Рохас подав через радіо, що повстанці піддалися або повтікали і що в країні панує лад і спокій. Три години пізніше перед резиденцією през. ген. Арамбуру відбулася велика проурядова маніфестація, під час якої представники населення дякували ген. Арамбуру й адм. Рохасові за врятування країни від небезпеки повернення перонівського режиму. В січні ц. р. в розмові з журналістами, Перон заповідав, що в Арґентині незабаром почнеться велика контрреволюція, в якій згине коло мільйона осіб і яка встановить ще в 1956 році знову перонівський режим.

Булґанін хоче зменшення військ альянтів в Німеччині

Москва. — Лист Булґаніна до президента Айзенгавера з 6 червня ц. р., оприлюднений в американській пресі в останню суботу 9 ц. м., говорючи про справу роззброєння має своєю головною ціллю зменшення збройної сили на терені Західньої Німеччини; Булґанін, запевняючи, що Совєти у виконанні своєї заповіді про редукцію збройних сил на 1,200,000 війська, забирають зі Східньої Німеччини коло 30,000 стаціонованого там совєтського війська, закликає З'єдинені Держави Англію і Францію, щоб вони також з свого боку забрали відтіль частину своїх військ. Тому відписи листа до Айзенгавера Булґанін післав був також англійському прем'єрові Іденові, французькому прем'єрові Молле і західньо-німецькому канцлерові Аденауерові. Булґанін говорить виразно, що таке теперішнє поменшення збройних сил альянтів в Німеччині мало б стати вступом до умови про відкликання з Німеччини взагалі всіх чужинних військ. А що совєтський уряд страшенне ворожо ставиться до відбудови західньо-німецької армії навіть силою пів мільйона вояків, то Москва послідовно змагає до того, щоб вся Західня Німеччина опинилась без західніх військ і без власної армії, — здана на ласку-неласку Совєтів — коментують західні часописи. Булґанін боронить в своєму листі концепцію добровільного роззброєння без договору про роззброєння (і без контрольного апарату, який перевіряв би, чи заповіджене роззброєння дійсно переведено!), арґументуючи, що дотеперішня невдача всіх розмов про загальне роззброєння не ворожить успіху таким дальшим розмовам „в найближчій майбутності".

В СВІТІ

● **Єгипетський прем'єр** Ґамаль Абдель Нассер заявив, що він скасує диктаторсько-військове правління в Єгипті і заведе „кооперативне громадянство", не пояснивши ближче, що розуміє під таким устроєм. Водночас він заповів, що запровадить політику „невтральности" і „політику сили" супроти „сіоністичної змови". 23 червня ц. р. має відбутись в Єгипті плебісцит над новою конституцією, в підготові до якого вже знехтувано цілком демократичні методи.

● **Що сталося з сином Сталіна** Василієм — ніхто не знає, опріч кліки кремлівських диктаторів. Останній раз його бачили на похороні Йосифа Сталіна в березні 1953 року, після чого він зник. Були поголоски, що його заслано до концтабору на Далекій Півночі. Коли американські відвідувачі в Москві запитали в минулому році про Василія Сталіна, їм сказали, що його „нема в місті". Василій Сталін за життя свого батька був підвищений до ґенеральської ранґи, хоч він не мав ні належної військової освіти, ані службового стажу. Він був п'яницею, розпусником і скандалістом.

● **Англія** погодилася продати Індії 60 ракетних бомбардувальників типу „Канберра". Цю вістку подали вперше пакістанські газети, інформуючи водночас, що таку трансакцію провів адмірал Ірл Мавнтбеттен, коли відвідував недавно індійського прем'єра Неру. Ці літаки Англія має доставити в 1957 році. Пакістанський уряд заявив, що це порушує Баґдадський і Південно-Східній Азійський пакти учасниками яких є Англія і Пакістан. Англія буцімто рішилася на продаж Індії бомбардувальників після того, як таку саму оферту зробив Індії Совєтський Союз.

● **Княжна Патріція Грація** — колишня американська фільмова зірка, що вийшла заміж за князя Реніє III в Монако, — сподівається на січень наступного року нащадка. У Монако в зв'язку з цим велика радість, бо — за договором з Францією, коли б теперішній володар Монако був бездітний, то ця країна перейшла б під володіння Франції з обов'язком військової служби для чоловіків та загальним плаченням податків, чого досі монакійці не знають.

● **В Англії** уперше оприлюднено, що в 1939 році засуджено в тій країні на 10 років в'язниці американського капітана армії на підставі доказів про його шпигунську роботу, отриманих з Америки. Це був Джон Герберт Кінґ, а виявив його роботу Володимир Кривіцький, колишній генерал совєтської політичної розвідки, який керував шпигунством у Західній Европі. Кривіцького застрелено у 1940 р. в готелі у Вашинґтоні. Кінґа звільнено з в'язниці після останньої війни і він живе десь в Англії під іншим прізвищем.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ЧЕРВОНИЙ ТЕРОР" У ЗДА

Важливі справи, події і проблеми у внутрішній і закордонній політиці, зокрема інтенсивна підготова до недалеких уже виборів у цій країні і метушня під знаком розпропагованих „змін" у совєтській політиці, відвертають увагу від деяких менш голосних, а проте важливих інших проблем, що до них у першу чергу можна зарахувати те, що називають „червоним терором" у цій і інших вільних країнах. „Червоной терор" — це зухвала й каригідна акція совєтської аґентури, скерована в першу чергу проти втікачів з-поза залізної заслони, яких в Америці нараховується десятки тисяч, при чому самих тільки втікачів із „властивого" Совєтського Союзу до 40,000.

Цікаві дані в цій справі виявила й ствердила очолювана сенатором Джеймсом О. Істлендом сенатська підкомісія внутрішньої безпеки. На підставі багатьох свідчень, інформацій та інших матеріялів, комісія в загальному прийшла до висновку, що навіть у цій країні ведеться систематичну терористичну акцію проти переселених втікачів з-поза залізної заслони, що цією акцією керують совєтський амбасадор Георгій Зарубін у Вашинґтоні та інші совєтські „дипломати", акредитовані при уряді ЗДА та при Об'єднаних Націях, і що в цій акції вони користуються випробуваними совєтськими методами терору й насильства, включно з людоловством. В цій акції беруть участь „хмари" всіляких совєтських аґентів та їх п'ятиколонних інформаторів, на яких видається величезні суми долярів, у великій частині здобутих всілякими хитрощами та підступами таки від американських громадян.

Багато всіляких явних і замаскованих познак цього „червоного терору" в ЗДА та інших вільних країнах, скерованого проти перебуваючих в них утікачів з СССР, зауважувано вже від деякого часу, але справу зактивізували головно підозрілі обставини „репатріяції" п'ятьох бувших совєтських моряків з корабля „Туапсе". Діставши право на побут у ЗДА, ці моряки, виходило б, попали в сіті совєтської аґентури, яка залякуванням і — як виходило б — навіть побоями, а вкінці насильним схопленням „репатріювала" їх з Ню Йорку до Совєтського Союзу, навіть до деякої міри в асисті спантеличених урядовців американської іміґраційної служби.

Перевіривши основно справу „репатрійованих" моряків, сенатор Істленд прийшов до такого висновку: „Якщо в цьому огидному випадку є щось цілком ясне, то це те, що совєтські аґенти працюють не ізольованими групами мародерів, але як частина добре скоординованої і з центру керованої змови". Сенатор Істленд назвав Аркадія Соболєва, голову совєтської делеґації в ОН, „архизмовником" у цій справі.

Комісія продовжує свої розсліди, а тим часом справою зацікавилась преса. Власне слідство у цій справі повів редакційний штаб пресового концерну Скрипса-Говарда, що саме тепер публікує в своїх виданнях серію статтей на ці теми. Зацікавились цим також інші газети і відповідні аґенції. Їх дотеперішні розсліди цілком потверджують висновок сенатора Істленда про те, що вся акція того „червоного терору" в ЗДА „добре скоординована і з центру керована". Виявляється, що все йде впарі: підривна пропаґанда про „зміни" в СССР, виміна листів між американськими громадянами та людьми за залізною заслоною і, головно, психоза висилки пакунків до СССР.

Очевидно, що усвідомлення акції „червоного терору" в цій країні американською публічною опінією та заінтересування, яке проявили до неї відповідні законодавчі й адміністраційні аґенції, поважно зменшує її загрозу. В цьому багато можуть допомогти і ті особи, що самі, безпосередньо чи посередньо, могли б зустрітись з тією аґентурою чи її проявами. Всяку, навіть найменшу познаку якогось терору чи шантажу найліпше зголосити у відповідному уряді, бо кожний мешканець цієї країни, чи є він громадянином чи ні, має право на повну охорону і безпеку в рямках американських законів.

У світлі „червоного терору" навіть по цей бік залізної заслони можна легко виробити собі й відповідну опінію про поширювані совєтською та п'ятиколонною пропаґандою казки про „зміни" в Совєтському Союзі. Тому, що у вільному світі є вже багато живих свідків страшного совєтського пекла, в якому перебувають його жертви, совєтські „колективні диктатори" рішили признатись до тих страхіть і рівночасно зв'язати їх з неживим уже Сталіним, щоб могти далі безкарно продовжувати ті самі злочини. Тим, що знають злочини і хитрощі совєтської системи, припало відповідальне завдання — розкривати на них очі іншим.

СИТУАЦІЯ У ДЕМОКРАТІВ ПРОЯСНЮЄТЬСЯ

Правибори в Каліфорнії, які відбулись 5 червня ц. р., безперечно де в чому прояснили дуже мрячну й складну ситуацію довкола демократичної кандидатури на президента ЗДА у виборах 6 листопада ц. р. Хоч сенаторові І. Кіфоверові і раніше не ворожено великого успіху на конвенції Демократичної партії, що збереться 13 серпня ц. р. у Шикаґо для вибору кандидата, проте він міг бути дуже грізним противником Стівенсона не тим, що сам міг би виграти конвенційні вибори, як тим, що міг би підважити й провалити там кандидатуру Стівенсона, доказавши, що той не має популярности в широких масах народу, які голосують за демократичного кандидата. Тим часом правибори в Каліфорнії дали таку блискучу перемогу Стівенсонові, що він не тільки висунувся далеко перед Кіфовером кількістю стейтових делеґатів на конвенцію партії, але й наявно довів, що його популярність куди більша й ширша, аніж популярність Кіфовера. Стівенсон, не тільки переміг Кіфовера кількістю відданих за нього в стейті Каліфорнія голосів (1,041,303 проти 626,030) і „згорнув" усіх 68 конвенційних делеґатів з того стейту, але й виявив свою силу як у негритянських колах (у Каліфорнії дістав негритянських голосів у п'ять разів більше, ніж Кіфовер), так і в фармерських (3:1). Таким чином авторитет Стівенсона після каліфорнійських правиборів дуже зріс, а Кіфовера впав. І кандидатура сенатора Кіфовера, не підтримувана досі ні одним співпартійним сенатором і ні одним партійним апаратом, практично втратила всяку вартість. Коли сен. Кіфовер заявив після своєї прогри в Каліфорнії, що він „все одно" своєї кандидатури не зрікається, то з-поміж поважних демократичних кіл озвалися гнівні голоси проти нього, як розбивача партійної солідарности.

На перше місце, як конкурент Адлея Стівенсона відразу висунувся нюйоркський губернатор Аверелл Гарриман. Хоч сам він своєї кандидатури виразно не зголосив і ніде ще в ролі такого кандидата не виступив, проте має, без сумніву, такі прикмети, які роблять його найгрізнішим противником у боротьбі за кожне високе державне становище. Колишній амбасадор в Москві за през. Ф. Д. Рузвелта, колишній адміністратор фондів закордонної допомоги, дипломат, світова людина, з першорядним прізвищем, першорядною зовнішністю й високими персональними даними, він до того ж — мультимільйонер, який, кандидуючи в президентських виборах, відразу розв'язав би проблему фондів на виборчу кампанію. Він має за собою ще той великий виборчо - політичний атут, що після зречення з дальшого кандидування губернатора Томаса Е. Дюї, переміг у виборах 2 листопада 1954 року — по 12-річному республіканському урядуванні в тому стейті — свого республіканського противника сенатора Ір. М. Айвса. Коли Демократична партія піде в листопаді ц. р. до виборів під гаслом здобуття від республіканців державної адміністрації, то Гарриман, як витязь у боротьбі за володіння в нюйоркському стейті, має поважну атракційну силу. Варто також при цій нагоді пригадати, що між 34 дотеперішніми президентами ЗДА було чотири губернатори нюйоркського стейту (М. Ван Бурен, Гровер Кливленд, Теодор Рузвелт і Ф. Д. Рузвелт).

Згадувалось уже про те, що для того, щоб стати кандидатом Демократичної партії на президента ЗДА, треба дістати на свою кандидатуру мінімум 687 голосів з-поміж 1,372 учасників партійної конвенції, власне тих делеґатів, що їх вибирається у правиборах (у 18 стейтах) чи делеґується від стейтів без попередньої суперницької боротьби між кандидатами і без „прив'язання" делеґатів до будь-якої кандидатури. За дотеперішніми виборами Стівенсон має запевнених 379 голосів на свою кандидатуру, Кіфовер — 164, а Гарриман — 126½; решта — розпорошені голоси на різних стейтових „фаворитів", або просто „невідомі". Наче автоматично насувається можливість, що обидва теперішні противники Стівенсона — Кіфовер і Гарриман — об'єднаються проти Стівенсона, протиставивши йому відразу близько 300 голосів. Однак, конвенційні делеґати не зв'язані законом з певними кандидатурами, особливо після першого голосування, коли виявляється, що „їхній" кандидат не перейшов. На цьому базуються надії прихильників Адлея Стівенсона, які заповідають, що він здобуде вже в першому голосуванні коло 500 голосів, а переможе найдалі в третьому голосуванні. Але на інколи дуже химерному перекидуванні голосів, залежному здебільша від закулісових розмов і пактів уже на самій конвенції, засновується також передбачення, що переможцем на Демократичній конвенції стане не Стівенсон, і — очевидно — не Кіфовер, і навіть не Аверелл Гарриман, а хтось такий який зуміє пригорнути єдність Демократичній партії і протиставитись з шансами успіху республіканській кандидатурі Д. Д. Айзенгавера.

Єдність в Демократичній партії захитана не тільки персональними амбіціями її чільних діячів, але ще більше діловими справами, з яких найважливішою є завжди актуальна проблема громадянських прав, що в теперішній життьовій практиці означає проблему сеґреґації чи інтеґрації. Низка останніх вирішень у Найвищому Суді заактуалізувала також проблему компетенцій центральної федеральної влади і стейтів: ведеться гаряча пресова дискусія про загрозу стейтової незалежности, заґарантованої Конституцією, і внаслідок цього постає надзвичайно делікатне і складне питання з засягу конституційного і державного права: хто, власне, стоїть на сторожі правильного інтерпретування Конституції — Найвищий Суд чи Конґрес — і чи Конґрес може кореґувати рішення Найвищого Суду. Тому, що згадані рішення стосувалися конкретно проблеми інтеґрації-сеґреґації, але також федеральної і стейтової компентенцій, у зв'язку з іншими спорами, на конвенції Демократичної партії, що й в президентських виборах 1952 р. потерпіла через спір „Північ" — „Південь", ця справа напевне вирине. Від єдности рішень щодо дальшої партійної плятформи у великій мірі залежатиме вислід голосування над персональними кандидатурами. Як висловився сам Адлей Стівенсон, „до серпня ще дуже далеко". Нема сумніву, що впродовж найближчих двох місяців ситуація на цьому відтинку ще більше проясниться.

БЕЗПРИКЛАДНА ІҐНОРАНЦІЯ

Національній Раді Христових Церков у ЗДА, що зорганізувала в березні цього року поїздку представників протестантських Церков до Совєтського Союзу і що запросила у відвідини до ЗДА делеґацію совєтських „церковників", не можна закинути в здійснюванні цих акцій злої волі чи якихось шкідливих інтенцій. Вони, як американські церковні діячі, діяли в вірі, що так звана „Русская Православная Церковь" у Совєтському Союзі й офіційні проводи інших совєтських Церков є репрезентантами християн в СССР, — тих, що, не зважаючи на всі переслідування й увесь тиск совєтського режиму, залишилися справді віруючими, значить, тими, що зберегли віру в Бога і в Христову науку. Протести проти започаткованих згаданою Радою акцій вказували головним чином на непоінформованість провідних кіл протестантських Церков про дійсний стан речей у релігійній ділянці в Совєтському Союзі і перестерігали, щоб не ідентифікувати віруючих мас у Совєтському Союзі з настановленими совєтською владою „церковними" проводами.

Треба сказати, що ці протести й перестороги в деякій мірі до свідомости провідних церковних чинників дійшли. Звідомлення членів американської церковної делеґації, що їздила до Совєтського Союзу, вже не такі захоплено-безкритичні, як були їхні початкові заяви, і гостять провідники згаданої Ради запрошену ними до ЗДА совєтську делеґацію досить стримано. Але ж, беручи навіть і це до уваги, не можна промовчати виступу представника однієї з баптистських Церков у Ню Йорку, що йому тяжко знайти приклад.

Як подає „Ню Йорк Геральд Трібюн" з 4 червня ц. р., священик баптистської церкви при Медисон евню в Ню Йорку, д-р Ралф В. Вокер натаврував під час Служби Божої в згаданій церкві дуже гостро демонстрацію проти совєтських „церковників", що її влаштували українці, росіяни і представники інших народів в суботу минулого тижня під час приїзду совєтської „церковної" делеґації до Ню Йорку. Згаданий священик назвав утікачів з-поза залізної заслони, які влаштовували демонстрацію, „найбільш неправильно поінформованою групою людей, що їх нещасливим збігом обставин приведено на помилковий шлях виконування в Америці другого розп'яття російських християн, які так довго страждали за свою віру під комуністичним режимом". Роблячи таку „шкідливу помилку", як влаштування демонстрації проти совєтської церковної делеґації, демонстранти, — за словами д-ра Вокера, — „несамохіть прислужилися комуністичній справі, спричиняючись до дискредитації і руйнування живучої Христової Церкви в Росії".

Читаючи таке, жах проймає, до якої іґноранції і до якого помішання понять довела навіть освічених людей на Заході совєтська пропаґанда. Для американського священика з баптистської церкви втікачі з-поза залізної заслони, ті, що зазнали всіх можливих переслідувань, знищення свободи слова, віроісповідання, зруйнування Божих храмів, ліквідації своїх духових і політичних провідників, фізичного знищення рідних і знайомих — це „найбільш неправильно п о і н ф о рмована група людей". Їх американський християнський діяч не вагається натаврувати, як тих, що „розпинають у З'єдинених Державах удруге російських християн", як тих, що „дискредитують і руйнують живучу Христову церкву в Росії". І то за те тільки, що вони на вільній американській землі відважилися у прийнятий в ЗДА спосіб протестувати проти осіб, що, вдягнувши пограбовані з порозстрілюваних і по-звірськи замучених священиків і єпископів священичі ризи, дискредитують і вже довгими роками допомагають совєтській владі нищити не тільки церкви, але й саму Христову віру.

Д-р Вокер чув щось про „страждання російських християн за свою віру під комуністичним режимом", але його виступ в справі суботньої демонстрації доказує його повну іґноранцію в тому, який хресний шлях перейшли православна, католицька та протестантські Церкви в Совєтському Союзі за майже сорок років комуністичного панування і якою жалюгідною фікцією є сьогоднішня „Русская Православная" чи інші совєтські Церкви. Йому ні в думці не мигне, що справдешні провідники живучої Церкви в СССР караються ще й сьогодні по в'язницях і концентраційних таборах, і що всі совєтські „патріярхи", „митрополити" та „єпископи" — це тільки узурпатори, що нічого спільного не мають ні з Церквою, ні з вірою, ні з Христовою наукою.

Д-рові Вокерові вистачило б тільки ознайомитися з біографією і з офіційними виступами провідника делеґації совєтських „церковників" „митрополита" Крутіцького і Коломенського Ніколая Ярошевича, щоб збагнути, що являє собою „Русская Православная Церковь" в СССР.

Це ж він, отой Ніколай, опублікував в 1942 році за своїм підписом заяву, що ніяких переслідувань Церкви в Совєтському Союзі не було; це він у 1952 році на „конґресі миру" не тільки осуджував американців за бактеріологічну війну, але й обвинувачував їх в тортуруванні та вбиванні дітей, жінок, хворих, старців, і це він, всупереч усім доказам, свідчив, що польських офіцерів у Катині помордували німці. Що більше, це він, Ніколай Ярошевич, в 1946 році називав масового душогуба і кривавого ката поневолених Москвою народів, ліквідатора християнських Церков в СССР, Йосифа Сталіна „найлюбішим вождем нашого народу, геніяльним головнокомандувачем нашого воїнства, Богом поставленим провідником, уосібленням всього кращого і світлого, всього, що творить священне духове насліддя русского народу". Такими і ще більш високими словами звеличував цей представник офіційної „Русскої Православної Церкви" Сталіна, знаючи про всі його злочини, про весь здійснюваний ним терор, про всю жадобу крови того деґенерата-тирана.

Подібні заяви підписував і сам „патріярх" Русскої Православної Церкви Алєксєй, не під примусом, а з власної волі, за власною совістю благословляючи Сталіна в його 70-річчя, як „уосіблення перемоги моральних принципів, у противагу злобі, жорстокості й уярмленню".

Баптистський священик в Ню Йорку бере сьогодні в оборону проти „неправильно поінформованих утікачів" таких „митрополитів" і „патріярхів", стверджуючи цим своїм виступом ще раз, в яку жахливу безодню може скотити безкритичних людей облудна комуністична пропаґанда.

Степан Женецький

ЛЕМКІВЩИНА ПЛАЧЕ

(Нарис про чорні дні лемків після другої світової війни)

(2)

Старенька витирає сльози й все ще дрижачим голосом ніби виправдується:

— Та як же ж його не плакати, коли нагадаю собі, як наші бідні лемки покидали рідні хати, де родилися й росли і йшли на чужину, між чужих людей, де всі вовками на нас дивляться... Плачу й буду плакати, бо ніколи не забуду, яку кривду нашим людям зробили, як били, мучили, знущалися... Так, як я плачу, плаче уся Лемківщина, проклинаючи комуністів.

Репатріяція на Схід

Совєти два рази намагалися репатріювати лемків з їхньої прекрасної, гористої Лемківщини. Перший раз пробували переселити їх зараз по закінченні німецько-польської війни, коли уклали були договір з німцями про виміну населення, на підставі якого всі німці з СССР могли репатріюватися до Німеччини, а українці й білоруси — на схід.

Другий раз Совєти пробували переселити лемків до „раю" після закінчення світової війни й встановлення комуністичної Польщі, якій „подарували" вони, крім інших великих шматків української землі, також Лемківщину.

Та обидві ці спроби були безуспішні. За першим разом, коли репатріяція була добровільною, совєтським комісіям вдалося намовити лише незначне число лемків, головним чином найтвердших москвофілів. А за другим разом, коли совєтські репатріяційні комісії вживали всіх заходів, починаючи від обіцянок та залякування і аж до репресій, також виїхали самі москвофіли та деякі православні, які послухали не так совєтських комісій, як своїх православних батюшок, що були москвофілами і всіма силами намовляли своїх вірних виїздити до Росії.

Анна Малик подає, що з села Крива, з якого вона походить, виїхала на схід тільки одна жінка, Олена Бібер. Але й ця жінка виїхала туди не з причини москвофільства чи любови до комуністів, а просто тому, що погано жила з своїм чоловіком (була бездітною), і коли вся її родина, що жила в іншому селі, виїздила на схід, поїхала разом з нею.

Ця друга репатріяція відбувалася, як каже Анна Малик, так: найперше вирештували на Лемківщині всю інтеліґенцію, війтів і свідоміших лемків. Тоді приїхали репатріяційні аґенти. Вони скликали людей на мітинги, на які треба було обов'язково являтися, і захвалювали на всі лади совєтський „рай". Ви, — казали вони, — тут їсте чорний хліб, а в нас завжди білий їстимете...

Та лемки відповідали їм:

— Ми їли увесь наш вік чорний хліб, що його нам наша прабатьківська земелиця родила, то й далі його їсти будемо. А за ваш білий хліб красно вам дякуємо, не звикли, ще на животи похворіємо...

І коли люди не хотіли підписуватись на виїзд, тоді грозили:

— Як не підпишетесь, то з вами станеться те саме, що сталося з тими — і тут подавали імена всіх тих, що були арештовані й вивезені невідомо куди.

Який натиск робили совєти на лемків, щоб змусити їх виїхати на схід, найкраще свідчить їхнє поступовання в селі Висова. Коли висов'яни після довгих намовлянь не захотіли підписатись на виїзд, совєти наказали їх готовитися на виїзд проти їх волі. Під багнетами польсько-комуністичного війська й поліції примусили всіх спакувати своє добро на вози і їхати до залізничої станції в Горлицях. Там держали їх у ваґонах цілий тиждень. Коли ж вони таки не хотіли підписатися, їх повернули назад до села.

Найкращими аґітаторами проти виїзду на схід були ті москво- і комунофіли, які за першої репатріяції і зараз на початку другої виїхали туди і яким вдалось якось вернутися назад. Вони, правда, явно не аґітували проти виїзду, бо боялися, але їхні розповіді про те, що вони бачили в „раю" та які то їхні брати-русскі, переказувані з уст до уст, з села до села, — робили своє.

Анна подає такі приклади, які мали великий вплив на людей, щоб не їхали до СССР:

ЯК САМОТА...

Як самота на душу
склонить крила
І в серці защемить
невиплаканий жаль,
Прийди тоді, прийди
до мене, мила,
Розкрий мені усю
свою печаль.

Прийди, зложи чоло
в мої долоні,
Як стужена, забута сирота,
І лебеди, як вітер на вигоні,
Що заколисує до сну жита.

Прийди, я з вій твоїх
зцілую слези
І перейму твій біль
у власну грудь;
Лише схились до мене,
мов береза,
І все забудь, усе забудь!

ПЕТРО КАРМАНСЬКИЙ

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(8)

Богдан Кравців

ФРАНКО — ЛІРИК

Але разом з тим поет, відповідаючи на Щуратів закид у декаденстві, відповідає такими оптимістичними рядками:

„Що в моїй пісні біль, і жаль, і туга,
Се лиш тому, що склалось так життя.
Та є в ній, брате мій, ще нута друга:
Надія, воля, радісне чуття.

Я не люблю безпредметно тужити,
Ні шуму в власних слухати вухах;
Поки живий, я хочу справді жити,
А боротьби життя мені не страх".

Поєднання оцих „двох нут" — болю і туги та надії, волі і радости — характеризує чи не найкраще Франка-лірика не тільки в збірці „Мій Ізмарагд", але й у дальших творах. Передмова до цієї збірки — це маніфест Франкової гуманности і толеранції і водночас його рішучий виступ проти партійного догматизму і релігії ненависти та клясової боротьби:

„А тобі, любий брате, чи люба сестро, що читатимеш отсі рядки, „не мудрствуя лукаво" бажаю того душевного спокою, того м'якого, ніжного, щирого настрою, який знаходив я, складаючи серед болю і тяжкої гризоти оті прості, часто скорбні, іноді може сухо-навчаючі та моралізаторські вірші. Коли з них упаде в твою душу хоч крапля доброти, лагідности, толеранції не тільки для відмінних поглядів і вірувань, але, навіть, для людських блудів і похибок і прогріхів, то недаремна буде моя праця..."

І далі — рядки, що їх можна поставити як мотто сьогоднішньої іміґрантської і підсовєтської дійсности: „Жорстокі наші часи! Так багато недовір'я, ненависти, антаґонізмів намножилося серед людей, що не довго ждати, а будемо мати (а властиво вже й маємо!) формальну релігію, основану на догмах ненависти і клясової боротьби. Признаюся, я ніколи не належав до вірних тої релігії, і мав відвагу серед насміхів і наруги її адептів нести сміло свій стяг старого, щиролюдського соціялізму, опертого на етичнім, щирогуманнім вихованню мас народних, на поступі й загальнім розповсюдженню освіти, науки, критики і людської та національної свободи, а не на деспотизмі проводирів, не на бюрократичній реґляментації всеї людської будуччини"..."[12]

Передмова ця, що її не зацитував досі повнотою ніхто із сучасних підсовєтських критиків, ідеологів осудженої Франком „релігії, основаної на догмах ненависти та клясової боротьби", — залишиться ще для багатьох-багатьох поколінь української нації сповіддю поета-людини, що першою заповіддю для себе ставив, як і Шевченко, гуманність — доброту, лагідність і толеранцію, і першим постулятом у громадській діяльності — людську та національну свободу.

Поєднанням „двох нут", мотивами журби і радости, болю і надії сповнені й поезії років 1897-1900, зібрані в збірці „Із днів журби",[13] виданій вперше в 1900 р. Вірші цієї збірки — це знову суб'єктивно-психологічна лірика, дуже близька до „Зів'ялого листя". Поет, битий журбою, признаючись, що

„Я поборов себе, з корінням вирвав з серця
Усі ілюзії, всі грішні почуття,
Надії, що колись вільніше ще дихнеться,
Що доля ще й мені всміхнеться,
Що блиснуть і мені ще радощі життя",

вертається до своїх каменярських настроїв —

„У тачку життєву
Запряжений, як наймит той похилий,
Я мушу так її тягти, покіль живу,
І добре чую се, ярма не розірву
І донесу його до темної могили",

щоб зараз же трохи далі заявити, що, „заки умре ще в серці творча сила",

„Я раз іще б хотів простерти крила
І побуять свобідно в вишині,
І оживить ті спомини, що скрила
Ворожа доля у душі на дні.
Вони живі донині в тій могилі,
Я чую їх, як рвуться, як печуть...
Спинити їх, здусить їх я не всилі!"

[12] Іван Франко, Давнє і Нове. Передмова до збірки „Мій ізмараґд", стор. VII-X.

[13] Іван Франко, Із днів журби. Збірка поезій. Друге видання. Львів-Київ, 1922, стор. 135.

КАТИ ПРО СЕБЕ

ТЕКСТ СЕКРЕТНОЇ ПРОМОВИ ХРУЩОВА ПРО ЗЛОЧИНИ СТАЛІНА

(4)

СТАЛІН НЕХТУЄ ПАРТІЮ

Чи священі ленінські принципи нашої партії зберігалось після смерти Володимира Ілліча?

Протягом перших кількох років після смерти Леніна з'їзди партії і пленуми Центрального Комітету відбувались більш-менш реґулярно, але пізніше, коли Сталін почав щораз більше зловживати своєю владою, ці принципи брутально порушувалось. Це, зокрема, виявилось протягом останніх 15-ти років його життя. Чи була це нормальна ситуація на протязі 13 років між 18-им і 19-им з'їздами, коли наша партія і наша країна пережили так багато важливих подій? Ці події категорично вимагали того, щоб партія винесла рішення щодо оборони країни під час відчизняної війни і щодо мирної відбудови після війни. Навіть по закінченні війни не відбулося жадного з'їзду на протязі більше як семи років.

Пленум Центрального Комітету навряд чи коли скликувано. Вистачить згадати, що протягом усіх років вітчизняної війни не відбулось ані одного пленуму Центрального Комітету. Правда, були спроби скликати пленум Центрального Комітету в жовтні 1941-го року, коли скликано до Москви членів Центрального Комітету з усієї країни. Вони два дні чекали на відкриття пленуму, але марно. Сталін навіть не хотів бачитись і говорити з членами Центрального Комітету. Цей факт показує, до якої міри Сталін був здеморалізований у перших місяцях війни і як погірдливо та зневажливо поводився він з членами Центрального Комітету.

У практиці Сталін нехтував норми партійного життя і топтав ленінські принципи колективного партійного керівництва. Сталінове свавілля супроти партії і її Центрального Комітету повністю виявилось після 17-го партійного з'їзду, який відбувся в 1934-му році.

ДОСЛІДЖЕННЯ НЕСПРАВЕДЛИВОСТЕЙ

Маючи в своєму розпорядженні багато даних, які вказують на брутальне свавілля супроти партійних кадрів, Центральний Комітет створив під контролею Президії Центрального Комітету партійну комісію, яку зобов'язав дослідити, що саме уможливило масові репресії над більшістю членів Центрального Комітету і кандидатів, вибраних на 17-му з'їзді Всесоюзної Комуністичної партії (большевиків). Ця комісія ознайомилася з силою матеріялів в архівах НКВД та з іншими документами і ствердила багато фактів фабрикування справ проти комуністів, фальшивих обвинувачень, яскравих зловживань совєтським правосуддям, які закінчувалися смертю невинних людей. Стало ясно, що багато партійних, урядових і господарських активістів, затаврованих у рр. 1937-38, як „вороги", справді ніколи не були ворогами, шпигунами, шкідниками і т. д., але завжди були чесними комуністами.

Отак їх затавровано, і часто, не маючи вже сили переносити варварські тортури, вони сам себе обвинувачували (за наказом слідчих-фальшівників) в усіх родах тяжких і неймовірних злочинів. Комісія передала Президії Центрального Комітету численні удокументовані матеріяли про масові репресії проти делеґатів 17-го партійного з'їзду і проти членів Центрального Комітету, вибраних на тому з'їзді. Президія Центрального Комітету вивчила ті матеріяли.

98 ІЗ 139 РОЗСТРІЛЯНИХ

Стверджено, що з 139 членів і кандидатів Центрального Комітету партії, вибраних на 17-му з'їзді 98 осіб, себто 70%, заарештовано і розстріляно, головним чином у 1937-38 роках (обурення на залі). Який був склад делеґатів на 17-му з'їзді? Відомо, що 80% учасників 17-го з'їзду вступили до партії в роках конспірації перед революцією і під час громадянської війни, або перед 1921 роком. За соціяльним походженням основна маса делеґатів з'їзду — це були робітники (60%). Таким чином не можна припускати, щоб з'їзд із таким складом міг вибрати Центральний Комітет, більшість якого виявилася ворогами партії. Єдиною причиною, чому 70% членів Центрального Комітету і кандидатів до нього, вибраних на 17-ий з'їзд, затавровано як ворогів партії і народу, було те, що чесних комуністів очорнено, обвинувачення проти них сфабриковано, а революційне правосуддя глибоко порушено.

Та сама доля спіткала не тільки членів Центрального Комітету, але й більшість делеґатів 17-го з'їзду партії. Із 1,966 делеґатів з правом голосування чи з дорадчим голосом, 1,108 осіб, себто багато більше, як половину, заарештовано під закидом контрреволюційних злочинів. Вже самий цей факт вказує на те, якими безглуздими, дикими й суперечними здоровому глуздові були обвинувачення в контрреволюційних злочинах, що їх поставлено більшості учасників 17-го з'їзду партії. (Обурення на залі).

Треба пригадати, що 17-ий з'їзд партії історично відомий, як „з'їзд переможців". Делеґати цього з'їзду були активними учасниками будівництва нашої соціялістичної держави. Багато з них страждали і боролися за інтереси партії в передреволюційних роках у підпіллі та на фронтах громадянської війни. Вони хоробро поборювали своїх ворогів і часто безстрашно дивилися смерті в очі. Як же можемо ми повірити, що такі люди могли бути „дворушниками" і перекинутись у табір ворогів соціялізму в період після політичної ліквідації зінов'євців, троцькістів та правих ухильників і під час великих перемог соціялістичного будівництва?

Такий був наслідок зловживання владою Сталіним, який почав застосовувати масовий терор проти партійних кадрів.

Яка була причина, що масові репресії проти активістів щораз більше зростали після 17-го з'їзду партії? Це було тому, що в тою час Сталін поставив себе понад партією і понад народом, і що він перестав признавати чи то Центральний Комітет чи партію. Якщо він усе ще рахувався з опінією колективу перед 17-им з'їздом, то після повної політичної ліквідації троцькістів, зінов'євців і бухарінців, коли у висліді тої боротьби і соціялістичних перемог партія осягнула єдність, Сталін перестав у ще більшій мірі зважати на членів Центрального Комітету партії і навіть на членів Політичного Бюра. Сталін думав, що тепер він може вже вирішувати всі справи сам-один, і все, чого він потребував це лише статистів: він ставився до всіх інших так, що вони могли тільки вислухувати його і прославляти його.

ЧИСТКИ У ЗВ'ЯЗКУ З УБИВСТВОМ КІРОВА

Після злочинного вбивства Сергія Кірова розпочалися масові репресії і брутальні акти порушування соціялістичного правосуддя. Увечері 1 грудня 1943 року, з ініціятиви Сталіна (без згоди Політичного Бюра, яке випадково відбулося через два дні після того) секретар Президії Центрального Виконавчого Комітету, Авель Єнукідзе, підписав такі директиви:

1. Доручається слідчим органам приспішити справи тих, які були обвинувачені у підготові чи виконанні терористичних актів.

2. Доручається судовим органам не затримувати виконання смертних засудів, що стосуються до злочинів цієї категорії, з огляду на можливість помилування, бо Президія Центрального Виконавчого Комітету не вважає за можливе приймати прохання такого роду.

3. Доручається органам Комісаріяту Внутрішніх Справ виконати смертні засуди проти злочинців вищезгаданої категорії негайно після проголошення засуду.

Ці директиви стали базою для масових актів зловживання соціялістичним правосуддям. На багатьох сфабрикованих судових процесах підсудних обвинувачувалось у „підготові" терористичних актів. Це позбавило їх всякої можливости, що їх справи могли бути перевірені, навіть якщо вони зізнали перед судом, що їх „признання" вимушені силою, і якщо вони у переконливий спосіб спростовували виставлені проти них обвинувачення.

Треба ствердити, що обставини навколо вбивства Кірова й досьогодні приховують багато справ нез'ясованих і таємничих, які вимагають найдбайливішої перевірки. Є підстави підозрівати, що вбивникові Кірова, Ніколаєву, допомагав хтось із людей, обов'язком яких було охороняти особу Кірова. За півтора місяця перед убивством Ніколаєв був заарештований на підставі підозрілої поведінки, але він був звільнений і навіть без обшуку.

Це надзвичайно підозріла обставина, що коли чекіста, призначеного для охорони Кірова, мали привезти на переслухання 2-го грудня 1934-го року, то він був убитий в автомобільному „нещасливому випадку", що в ньому нічого не сталося нікому іншому з тих, хто з ним їхав. Після вбивства Кірова, головним працівникам ленінґрадського НКВД визначено дуже легкі кари, але в 1937-му році їх розстріляно. Можемо припускати, що їх розстріляно для того, щоб приховати сліди організаторів убивства Кірова.

Масові репресії зростали жахливо від кінця 1936-го року, після телеграми Сталіна і Жданова, датованої в Сочі 25-го вересня 1936 р. і висланої на адресу Каґановіча, Молотова та інших членів Політбюра. Зміст телеграми був такий:

> Ми вважаємо за абсолютно конечне і пильне, щоб товариш Єжов був призначений на пост народного комісара внутрішніх справ. Яґода виявив повну неспроможність викрити бльок троцькістів-зінов'євців. ГПУ в цій справі відстало на чотири роки. Це відзначають усі партійні працівники і більшість представників НКВД.

Коротко кажучи, ми повинні ствердити, що Сталін не зустрічався з партійними працівниками і тим самим не міг знати їхньої опінії.

Ця сталінська формула, що „НКВД (назва вживана наперемінну з ОҐПУ) залишилося на чотири роки позаду в застосовуванні масових репресій, і що тому необхідно „наздоґнати" в занедбаній роботі, штовхнула робітників НКВД на шлях масових арештів і екзекуцій.

Ми повинні ствердити, що ця формула була вимушена також на пленарній сесії Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії (большевиків), яка відбулася в місяцях лютому-березні 1937-го року. Пленум ствердив окремою резолюцією цю формулу на підставі доповіді Єжова п. з. „Наука, яка випливає з шкідливої діяльности, диверсії і шпигунства японсько-німецько-троцькістських аґентів", в якій стверджувалося:

„Пленум Центрального Комітету Всесоюзної Партії (большевиків) вважає, що всі факти, виявлені під час слідства в справі антисовєтського троцькістського центру і його прихильників на провінції, показують, що Народний Комісаріят Внутрішніх Справ залишився позаду на яких чотири роки в намаганні викрити цих запеклих ворогів народу".

Масові репресії в той час провадилися під гаслом боротьби проти троцькістів. Чи справді троцькісти були тоді небезпекою для нашої партії і для совєтської держави? Ми мусимо пригадати, що в 1927 році напередодні 15-го з'їзду партії, лише коло 4,000 голосів зібрала троцькістсько-зінов'євська опозиція, а 724,000 голосів було подано за партійну лінію. На протязі десяти років, що минули між 15-им з'їздом партії і лютнево-березневим пленумом Центрального Комітету в 1937 році, троцькізм остаточно роззброєно. Багато колишніх троцькістів змінили свої старі погляди і працювали в різних ділянках соціялістичного будівництва. Ясно, що в таких умовах перемоги соціялізму не було ніякої підстави для масового терору в країні.

(Далі буде)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

Свято Героїв

Уже давно простора заля „Української Централі" не була так вщерть виповнена в часі національних імпрез, як це було 27-го травня ц. р. на Святі Героїв. Масовою участю у ньому українське громадянство м. Нюарку підтримало світлий звичай місцевої громади, яка від десяти років з ініціятиви 1-го Відділу ООЧСУ кожного травня віддає поклін усім тим, що в боротьбі за ідеал Самостійної та Соборної України буйні голови свої на вівтарі Батьківщини зложили. У цьому році Свято зорганізовано старанням Українського Громадського Комітету під проводом проф. Теодозія Каськова, який окремим зверненням закликав не забувати „про тих, що чинами своїми творили велич історії нашої", „про тих, що передали нам героїчні традиції княжих часів, з яких зродилася світла доба наших днів — доба Петлюри - Коновальця - Чупринки".

Свято започатковано відспіванням американського та українського гимнів під звуки духової оркестри „Сурма" Осередку СУМА ім. Лесі Українки з Джерзі Сити під управою проф. В. Задорного. Коротким та палким закликом сот. Юрія Кононова вшанувати хвилинною мовчанкою славну пам'ять тих, що боротьбу за визволення України очолювали і її ціною свого життя освятили: Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Тараса Чупринки та всіх відомих і невідомих героїв, що за Україну полягли — відкрито Свято. Сурмач сурмів на сурмі та вся громада стоячи мовчанкою вшановувала пам'ять поляглих. Міцно-зворушлива картина: понад 60 осіб дітвори, хлопців та дівчат, членів Юної СУМА при Осередку ім. полк. Євгена Коновальця, з уст якої понеслась пісня-молитва: „Боже, Великий, Єдиний". Виструнчена у рівних лавах дітвора під керівництвом пані І. Терлецької складала поклін Тим, що „за праве діло у нерівному бою з ворогом", „за Правду, за вільну Україну" кров свою проливали, „життя своє у завзятих боях віддавали". „Хай слава лунає, Ви Герої, Ви вічно живете у наших серцях", — дзвінким голосом впевнювали юні сумівки Галя Терещук і Маруся Процюк. Про героїзм у світлі християнської етики говорив почесний голова ООЧСУ, інж. Євген Ляхович. Його ядерна промова була зверненням до совісти та серця української людини, яка не пустим славословієм, а повсякчасними ділами найкраще зможе вшанувати своїх героїв, на первнях християнської моралі вирощуючи свій національний ідеал. Залишилась на момент сцена пільною: на ній золотий Володимировий Тризуб, бойовий Хрест Заслуги, лавровий вінок і в ньому три імена: Петлюра, Коновалець, Чупринка, а побіч національні прапори, живі вогні, залізні, калиною заквітчані шоломи — усе те у мистецькому оформленні п. Ф. Луцишина створювало прегарну цілість, яка залишила на глядачах глибоке враження. І знову з залі понеслись звуки оркестри „Сурма", яка виконала в'язанку повстанських та маршових пісень. Ще хвилина й милий виступ пані Ніни Сиволоп, яка виконала при фортепіяновому супроводі проф. С. Вожаківського дві пісні Олеся: „Айстри" (муз. Лисенка) та „Ні, не співайте пісень веселих" (муз Степового). Програму свята закінчила інсценізована рецитація поеми Миколи Щербака, присвяченої сл. п. Провідникам Української Національної Революції — Петлюрі, Коновальцеві, Чупринці п. з. „Уклін Героям". Її виконали під проводом пані Іванни Кононів молоді сумівки: Н. Бедрій, Х. Будник, М. Дзера, Л. Карпа та Т. Кропивницька, які прибрані в народні строї різних частин українських земель своєю появою на сцені символізували єдність українського народу у його безперервній боротьбі за Українську Суверенність усіх часів, усіх періодів. Падало гаряче, палке слово про Петлюру, про Коновальця, про Чупринку, про тих, що підіймали народ „до чину — розкуть вітчизну-Україну". Западало воно глибоко в серця присутніх і, коли зо сцени прилунав останній заклик: „І знов крізь дим, крізь буревій — усі на бій! Усі — на бій! За Україну — всі на бій!" — заля відрухово почала співати „Не пора, не пора . . ." Співом цього гимну Франкового закінчено наскрізь вдале Свято Героїв, успіх якого треба завдячувати усім виконавцям та цілому громадянству, яке, виконуючи заповіт Голови Держави, Симона Петлюри, згадувало усіх тих, „кого розстріляли", „хто зі зброєю в руках боронив нашу Рідну Землю від ворогів . . ."

-р-к

Гартфорд, Конн.

Свято Героїв

26 травня ц. р. українська громада в Гартфорді, під патронатом Відділу УКК та заходами Відділу ООЧСУ і Осередку СУМА: Святочною Академією вшанувала пам'ять Героїв.

Свято почалось відспіванням американського гимну. П. Романишин в добре опрацьованому рефераті подав зібраним влучну характеристику та неоцінені вартості, які для українських визвольних змагань внесли постаті сл. п. Героїв: Головного Отамана Симона Петлюри, полк. Євгена Коновальця та ген.-хор. Тараса Чупринки. Реферат англійською мовою виголосив п. Мельник. Мішаний хор відспівав: „За рідний край", „Коли ви вмирали", „Слава героям" і „Козака несуть". Була також і одна дитяча деклямація.

В двоособовій інсценізації, глибокі та повні змісту слова вірно та з чуттям передала пані О. Чорнобай, яка виступала з постаттю стрільця.

Свято, може заскромне, з малою кількістю приявних.

Повне признання належиться організаторам та виконавцям, а зокрема дириґентові п. Пришлякові за дбайливе підготування хору.

І. С-к

Картерет, Н. Дж.

Свято Героїв

В неділю 27-го травня ц. р. відбулось в Картерет в залі Нейтен Скул заходами 9-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України Свято Героїв, на якому відзначено пам'ять Голови Директорії й Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри, команданта УВО та голови Проводу ОУН полк. Євгена Коновальця і головного командира УПА й голови Проводу ОУН на Рідних Землях ген.-хор. Тараса Шухевича-Чупринки та всіх героїв визвольних змагань України.

Академію попереджено панахидою, яку відслужив в місцевій українській греко-католицькій церкві о. Я. Федик.

Академію започатковано відспіванням американського гимну, після чого коротко промовив голова місцевого Відділу ООЧСУ п. М. Гидзік. Святочне слово виголосив п. М. Комарницький з Ню Йорку, який у своїй промові представив хід визвольної боротьби українського народу в минулому та сучасному, з'ясовуючи героїчні чини Крутів та Базару; згадав героїчну постань Отамана Симона Петлюри та героїв-революціонерів — полк. Євгена Коновальця, ген.-хор. Тараса Чупринку, Біласа і Данилишина, Ольгу Басараб та ряд інших героїв, яких не сила вичислити, бо їх у нас вже мільйони. Воротьба УПА є найкращим виявом відродження лицарського духу в українськім народі, який бореться посьогодні та доказує, що силою ідеї можна перемагати й найсильнішого ворога.

В мистецькій частині виступали: з деклямаціями пп. Марія і Р. Глущик, Ю. Дитиняк і Я. Ткачик. Інсценізацію „Горе і любов" виконали успішно пп. М. Гидзік, А. Кіндзерський, М. Глущик, Р. Теребецький і М. Лазар. Сценічне оформлення п. С. Ткачика.

Закінчено Академію відспіванням „Не пора".

В. М.

● **Населення** Совєтського Союзу нараховує 200,200,000 — проголошено в офіційній совєтській статистиці. Західні фахівці обраховували це число на 20,000,000 більше. Число народин у Совєтах впало на 1,000 осіб з 31.7 у 19940 році до 25.6 у 1955 р. У квітні ц. р. 113,200,000 осіб в СССР жили на селі, а 87,000,000 по містах.

Домагаються створення стейтових рад для старших віком людей

Вашингтон. — У приміщенні департаменту здоров'я, виховання й добродійности відбулася конференція, на якій обговорювано справу опіки над старшими людьми. В конференції взяли участь представники всіх стейтів. Голова Федеральної Комісії для справ старших віком людей, Кларк Тіббітс, домагався, щоб в кожному стейті була заснована окрема комісія для цих справ, яка мала б своїх урядовців і свої власні фонди. Тіббітс поінформував присутніх, що такі комісії існують вже в 20 стейтах, але тільки в дев'ятьох (Ню Йорк, Мейн, Массачусетс, Ровд Айленд, Іллиной, Мишиґен, Флорида, Каліфорнія і Вашингтон) вони мають своїх урядовців і фонди. При стейтових комісіях опіки над старшими повинен існувати і громадський дорадчий комітет, який має допомагати координувати працю добровільних добродійних організацій.

Пенсії для всіх ветеранів, що мають понад 65 років

Вашинґтон. — Комісія для справ ветеранів у Палаті Репрезентантів проти волі свого голови конґресмена Оліна Е. Тіґа вирішила обговорити законопроєкт, згідно з яким всі ветерани, що мають понад 65 років, мають діставати пенсії по 105 долярів місячно (якщо їхній річний прибуток не перевищує 1,800 долярів — для самотних осіб і 3,000 долярів — для жонатих). Цей законопроєкт відноситься до ветеранів — учасників світових воєн та війни в Кореї, і якщо його ухвалять, то він коштуватиме державній скарбниці вже в першому році його діяння — 528,000,000 долярів. За п'ять років на ту ціль треба буде видати в одному році більйон долярів, бо тоді значно збільшиться число старших ветеранів. До 2,000-го року на ці старечі пенсії ветеранам треба буде видати 77 більйонів долярів.

Число затруднених в травні становило 65 мільйонів осіб

Вашинґтон.—Секретар торгівлі Сінклер Вікс повідомив на пресовій конференції, що число затруднених в травні цього року дійшло до рекордової висоти для того місяця — 65,000,000 осіб. Досі найбільше число затруднених було в місяці серпні минулого року, коли воно виносило 65,500,000 осіб. Одночасно Вікс поінформував журналістів, що цього року видатки підприємців на будову нових фабрик і фабричне влаштування дійдуть до нового рекорду і винесуть коло 35 більйонів долярів. На основі цих двох чисел Вікс передбачає, що цього року буде в країні ще кращий добробут, як попереднього 1955 року, хоч зменшилася дещо продукція авт. В травні число затруднених збільшилося на один мільйон в порівнянні з квітнем цього року, а число безробітних в травні виносило 2,564,000 осіб, стільки само, що і в квітні цього року.

● **Нахум Гольдман**, президент Світового Жидівського Конґресу, який перебуває тепер в Єрусалимі, заявив, що він дістав запрошення від рабіна в Москві Шліфера прибути туди з відвідинами. Очевидно, совєтський уряд дав на це свою згоду. Гольдман хоче дістати побачення з Булґаніним та Хрущовим і сподівається добитися для трьох мільйонів жидів в СССР більшої культурної і релігійної свободи. голосила його ворогом соціяша на 18 сторінках.

● **Ізраїльський прем'єр** Бен Ґуріон натискає на міністра закордонних справ Моше Шаретта, щоб той зрікся свого становища в уряді і прийняв пост генерального секретаря спільної партії Мапай, вплив якої в народі останнім часом значно підупав. Шаретт погоджується взяти на себе тільки ідеологічну працю серед партійної молоді.

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, та знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

Гарриман став „активним" кандидатом на президента

Ню Йорк, Н. Й. — Нюйоркський губернатор Аверелл Гарриман оголосив 9-го червня, що стає „активним" кандидатом на президента ЗДА і старатиметься, щоб його найменували на Крайовій Демократичній Номінаційній Конвенції в Шикаґо. Одночасно він заявив, що своєю виборчою проблемою зробить оборону громадянських прав, бо якщо Демократична партія не займе такого становища, то програє вибори в листопаді цього року. Гарриман заявив про свою згоду кандидувати на президента на зборах спілки робітників, які виробляють капелюхи і шапки. Його промова була відповіддю голові Лібаральної партії і голові Міжнародної Спілки Робітників Жіночого Одягу Дейвідові Дубінскому, який 8-го червня закликав Гаррима, щоб не кандидував на президента і не розбивав Демократичної партії, бо Стівенсон має найбільші шанси бути найменований на демократичного кандидата. Гарриман сказав: „Вірю в єдність Демократичної Партії, але я вірю в єдність цієї партії, яка буде ліберальною Демократичною партією. Хочу вам сказати, що піду до Шикаґо на Конвенцію і буду там боротися за ліберальні засади Демократичної партії, засади президентів Ф. Д. Рузвелта і Геррі С. Трумана. Демократична партія не збирається йти на компроміс в цих засадах. Гарримана гаряче вітали при вході на залю та після промови, а саму 25-минутову промову переривали оплесками 13 разів.

Ще один кол. польський екзильний прем'єр вертається „на родіну"

Лондон. — Станислав Мацкевіч, один із найчільніших політиків серед польської еміґрації, заявив, що вже 23 ц.м. він повернеться до Варшави. Як причину подав своє розчарування в успішність оборони польської справи Англією і Америкою, які, мовляв, „зрадили" поляків. Тому він, Мацкевич (казав він) вважає що немає цілі перебувати на еміґрації і леліяти разом із нею мрійливі надії. Станіслав Мацкевіч був призначений польським екзильним президентом на премєра з початком мин. року і зрікся того становища 22 червня 1955. Він належав в післяверсайській Польщі до консервативно-монархістичної групи з центром у Вильні і був там гол. редактором щоденника „Слово". Відзначався завжди химерною вдачею та екстравагантними виступами, які робили багато шуму. В минулому році заявив свою вірність екзильному президентові Залеському якраз в часі гострого спору між ним і більшістю польської еміґрації, що підтримувала ген. Сосновського, як умовленого наступника Залеському. В кілька місяців потім Мацкевіч також порвав з Залеським. Це буде вже другий польський екзильний прем'єр, що йде на гачок комуністичної пропаґанди повороту „на родіну", бо в минулому році вернувся туди М. Ганке. Мацкевіч заявив, що він не був і не є комуністом, але уважає, що в покращаних тепер умовинах життя в Польщі можна краще їй прислужитися в краю. Що польські комуністи обіцяли йому за його поворот, що є новим моральним ударом для польської еміґрації — він не сказав.

Франція готова переговорювати з альжирськими партизанами

Париж. — Французький уряд готов переговорювати з партизанами в Альжирі про перемир'я, під умовою, що ті переговори та підписане порозуміння будуть „безпосередні й офіційні" — заявив прем'єр Гю Молле на конґресі французької соціялістичної партії. Він виключив з отих переговорів тільки таких арабів, які обвинувачені персонально у злочинах. Молле боронив політику репресій, що її повів його соціялістичний уряд для ведення спокою в Альжирі. Історія, мовляв, колись виправдає її. Водночас він запевняв, що репресії проти партизанів і підпільних революціонерів не відхилять задуманих урядом позитивних реформ. Він назвав дві головні точки реформ: поділ землі і надання більшої скількости адміністраційних становищ автохтонним арабам. Впродовж цього літа 400 арабів мають дістати службовицькі посади. Проте Молле відкидав концепцію зрівняння Альжиру з Марокко і Тунісією, які дістали самостійність: Альжир, мовляв, має 1,200,000 „автохтонних" европейців (колоністів в другому і третьому поколінні) і тому підхід до нього мусить бути окремий. Молле подавав як розв'язку альжирської проблеми — широку автономію на здецентралізованій базі, повне зрівняння білих і кольорових автохтонів та нерозривність Альжиру з французькою державою. Соціялістичний конґрес висловив довір'я Молле 3,138 голосами проти 212 і це була велика перемога теперішнього прем'єра.

Совєти запросили Бостонську симфонічну оркестру

Москва. — Симфонічна оркестра у Бостоні дістала запрошення від совєтського уряду приїхати до СССР з концертами, вона запрошення прийняла і дасть концерти у Ленінґраді і Москві між 5 і 10 вересня ц. р. Ці концерти включені в ширше турне тієї оркестри по Европі. І так 4 вересня Бостонська оркестра дає концерт у Гельсинках, а 11 вересня у Празі. Совєти перейняли на себе перевіз оркестри з Гельсинок і до Праги, ціле утримання оркестри у СССР і гонорар. Америк. уряд погодився на ту подорож. Першою була запрошена до СССР Филаделфійська Симфонічна Оркестра і вона плянувала виїхати з Америки вже 15 серпня ц. р., але ці пляни розбились у зв'язку з переведенням в стан спочинку трьох заслужених членів того ансамблю. Решта членів оркестри запротестувала й відмовилась виїхати на те концертове турне, поки не буде відкликане спенсіонування тих трьох членів оркестри. На жовтень виїздить до Совєтів також Лондонська Філармонійна Оркестра з гостинними виступами.

Робітничі спілки плянують збільшити політичну активність

Ню Йорк, Н. Й. — Зорганізоване робітництво в 15,000,000 Американській Федерації Праці — Конгресі Індустрійних Організацій вирішено було минулого тижня цього року не підтримувати жадного кандидата на президента. В 1952 році робітництво підтримувало Адлея Стівенсона, який програв вибори. Тепер, після нової недуги Айзенгавера, в робітничих провідних колах думають над тим, чи не змінити свого становища та своїм впливом не підтримати демократичного кандидата, якщо б Айзенгавер вирішив не кандидувати. В тій цілі мали б відбутися збори представників зорганізованого робітництва десь після закінчення крайових комінаційних конвенцій (після 27 серпня) і на них мали б вирішити цю справу. Більшість із представників зорганізованого робітництва є за демократами, але голова Міжнародного Братства Шоферів Дейвід Бек і голова Братства Столярів Моріс А. Гатчесон заявляються за Айзенгавером, якщо він рішиться кандидувати.

● Закон про рекрутацію у Західній Німеччині дебатували в парляменті 19 червня, але соціялісти й „вільні демократи" загрозили, що збойкотують відповідні парляментарні комісії і пленум, якщо цю дату не відложать. Прийнято компромісову дату 4 і 6 липня ц. р. Соціялісти й інші опозиційні до уряду Аденауера партії заперечують потребу реґулярної армії, створеної на підставі обов'язку загальної військової служби, і вважають, що досить німцям мати армію з добровільців-„професіоналів".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори У. Н. Дому, Відд. 316, відбудуться в четвер, 14 червня, о год. 8-ій веч. з порядком нарад: відкриття, прийняття нових членів, протокол з попередніх зборів, фін. звіт за місяць травень, звіт опікунів хворих, контр. комісії з провірки діловодства за 1 піврік, нові справи, внески і запити. Просимо всіх членів взяти участь у тих важних зборах. — Управа.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Б-во св. о. Николая, Відд. 369, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 17 червня, о год. 4-ій попол., в церковній залі. Проситься членів прибути на збори, буде звіт контролі приходів і розходів за 1 піврік. — Управа.

КАНЗАС СИТІ, КАН. — Б-во св. Володимира, Відд. 323, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 17 червня, о 1-ій год. попол., в залі Б-ва, 10 N. Ferree. Проситься всіх членів прийти і обговорити будучність нашого Відділу та привести своїх знайомих, які ще не є в У. Н. Союзі, щоб вписати їх в члени. — Т. Боруцький, предс.; В. Феден, кас.; Д. Яремко, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — Т-во Зап. Січ, Відд. 385, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в церковній залі 519 University Ave. N. E., 17 червня, о год. 12:30 по пол. Є важні справи до полагодження. Буде роздача дивіденд. Проситься членів не забути своїх дітей записати до Союзу. — П. Федорців, предс.; Р. Віндик, кас.; Н. Ґреськів, фін. секр.; Д. Татарин, рек. секр.

✝

Ділимося з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що наспіла з Батьківщини, про смерть нашого Найдорожчого Тата

бл. п. **ІЛЬКА МАҐУРА.**

Покійний народився в Бориславі, Зах. Україна, відійшов у вічність в березні 1956 р. в Стрию, проживши 80 років.

Покійний залишив дружину а нашу маму, 6 доньок: Каролину, Анну, Юлію, Ольгу, Марійку і Славку, 5 зятів, 4 синів: Станислава, Івана, Юрка і Мирослава та чотири невістки і десять внуків.

Заупокійне Богослуження і парастас відправиться 16. червня 1956 о год. 8 мінут 30 рано, в укр. катол. церкві св. Івана Хрестителя в Дітройті (3883 Кліперт), Мишиґен, на які запрошують Рідних і Знайомих горем прибиті

Донька і Зять ПЮРКОВСЬКІ.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла від нас у вічність наша Найдорожча Дружина, Мама і Бабця

бл. п. **ТЕКЛЯ ОЖЕХОВСЬКА**

якої величавий похорон, з участю Рідні, Приятелів і Знайомих, відбувся 6-го червня 1956 р. на цвинтар Gate of Heaven, Hawthorne, N. Y.

Сердечну подяку складаємо: о. пралатові Феліксові Бурантові, пароховї парафії св. Станислава при E. 7th St. в Ню Йорку; о. Йосифові Соколєвічові і о. Войтіхові Врубель за відправу урочистих жалобних Богослужб. Високопреподобним Сестрам Феліціянкам при парафії св. Станислава, орґаністові Йосифові Збитнєвському і солістці п. Збитнєвській. Всечеснішому о. пралатові Бурантові щира подяка за відвідини в шпиталі під час недуги, за участь в похороні та відмовлення на цвинтарі молитви над Покійною. Дякуємо всім лікарям, медсестрам, які доглядали Покійну. Дякуємо також Сестрам Покійної, Кревним, всім Сусідам і Приятелям, які надіслали квіти, вінки, пожертви і тим, що відвідували Покійну в домі жалоби і взяли участь в похороні на цвинтар.

Дякуємо власникові похоронного заведення Frank B. Campbell Funeral Home за старанне переведення похорону.

Всім щире Спасибіг!

Муж: ФЕЛИКС ОЖЕХОВСЬКИЙ
Сини: МИХАЙЛО і ФРАНЦІШЕК
з Дружинами
і ВНУКИ

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, ч. 3682. Причіплюється.

FAILING TO GRASP THE LANDING GEAR, TARZAN QUICKLY SWUNG HIS GRASS ROPE AT THE RISING PLANE. THE NOOSE CIRCLED, THEN TIGHTENED ABOUT ONE WHEEL.

JERKED OFF HIS FEET, THE APE-MAN HUNG ON.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

AS THE PLANE STRAINED UNDER THE ADDED WEIGHT, OGWA CLUTCHED AT THE CONTROLS...DESPERATELY TRYING TO CLIMB ABOVE SOME NEARBY TREES!

Не вспівши зловити стартуючий апарат, Тарзан миттю розвинув свій сплетений із трави шнур і кинув його на літак, який знімався вгору. Петля зачепилась за колесо.

Відштовхнувшись ногами від землі, мавполюдина повисла в повітрі.

Коли літак напружився від додаткового тягару, Оґва натиснув на керму, розпачливо стараючися пролетіти понад кількома найближчими деревами.